

ARVIOINTIKERTOMUS 2023

PYHTÄÄN KUNNAN TARKASTUSLAUTAKUNTA

1 TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA

Tehtävät ja toiminnan tarkoitus sekä tavoitteet

Tarkastuslautakunnan tehtävistä on säädetty 1.5.2015 voimaan tulleen kuntalain 14 luvussa ja kunnan hallintosäännössä. Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on mm.:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisena pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja toimintamuodot

Kunnanvaltuusto on 16.8.2021 § 30 asettanut kuntalain 121 §:n mukaisesti tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten.

Tarkastuslautakuntaan kuuluivat arviointivuonna:

Jäsenet

Reijo Yrjölä, puheenjohtaja
Marko Kujala, varapuheenjohtaja
Erkki Huhtinen
Camilla Björkqvist
Virpi Siintoharju

Varajäsenet

Markku Tuomala
Hannu Kumpulainen
Vesa Pykäläinen
Anne Skoas
Kirsi Kallio

Tarkastuslautakunnan työ on tapahtunut vuodelle 2023 laaditun erillisen arvioinnin työohjelman mukaisesti.

Tarkastuslautakunta kokoontui arviointivuoden 2023 asioissa yhteensä 8 kertaa. Lautakunta on tutustunut kokouksissaan eri toimialojen toimintaan. Tarkastuslautakunta on haastatellut kunnan johtavia viranhaltijoita, toimialojen asiantuntijoita ja luottamushenkilöitä. Haastattelutavat ovat mm. antaneet hallinto- ja talouskatsauksia, esitelleet oman toimialansa toimintaa sekä vastanneet kohdennettuihin kysymyksiin vastuualueiltaan.

Lautakuntaa on avustanut BDO Auditor Oy:stä KTM, HT-tilintarkastaja Kai Puro.

2 EDELLISESSÄ ARVIONTIKERTOMUKSESSA ESITETTYJEN KEHITTÄMIS- JA TOIMENPIDESUOSITUSTEN SEURANTA

Kunnanhallitus antoi kokouksessaan 4.12.2023 § 198 vastineensa vuoden 2022 arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin. Kunnanvaltuusto merkitsi vastineet tiedoksi 11.12.2023.

Tarkastuslautakunta tyytyy annettuihin vastineisiin.

3 KUNNAN STRATEGIAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Kuntalain 37 §:n mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kunnanvaltuusto on 16.11.2020 hyväksynyt voimassa olevan kuntastrategian. Strategia-asiakirjoissa kuntastrategia on tiivistetty mm. seuraavasti:

Pyhtää kartalle	Helpoin arki, paras kasvualueista	Lisää investointeja
<ul style="list-style-type: none"> • Mediaosumat<ul style="list-style-type: none"> • Meltwater-seuranta • Valtakunnan mediassa osumat • Kunnan SOME-kanavien kasvu • KV-median näkyvyys • Suositusindeksi	<ul style="list-style-type: none"> • T3-mittarin näkyväksi tekeminen (Terveysasema) • Asukastyytyväisyyden mittausta • Kaakkois-Suomen paras työllisyysaste • Joukkoliikenteen reitit ja käyttäjät (lkm) • Terveyskeskuksen säilyminen Pyhtäällä • Jatko-opintopaikat, 1. toive 95% • Asukasluku plus-merkinen (+0,5%) • Omakotitonttien myynti 5 kpl/vuosi	<ul style="list-style-type: none"> • 1 hanke per vuosi toteutuu • Uusien investointien synnyttämät työpaikat • Yritysbarometrin top 5, pienet kunnat • Kaunissaaren sataman kävijämäärät • Yhteisöveron tuotto

PYHTÄÄPYTTIS

Strategia sisältää kuntalain edellyttämät asiakokonaisuudet.

Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset

Hallintokunnissa budjetoinnissa ja tilinpäätöksessä strategiset tavoitteet on huomioitu.

Strategiaa on toteutettu laajamittaisesti, talousarviossa asetetut vuositavoitteet on kytketty kuntastrategiaan. Yleisellä tasolla tarkastuslautakunta toteaa, että asetettujen tavoitteiden toteuma on hyvällä tasolla. Tarkastuslautakunta kuitenkin ehdottaa, että jatkossa tavoiteasetantaa edelleen kehitettäisiin määrittelemällä tavoitteille mitattavat mittarit niiden tavoitteiden osalta, jossa tämä on mahdollista. Esimerkiksi: tavoite: toteutetaan palautekysely, mittari: palautekyselyn arvosana vähintään 4 skaalalla 1-5.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeisiin, jotka ovat vuodelta 2014, ohjeiden päivitystä suositellaan.

Tarkastuslautakunta esittää tyytyväisyytensä alueidenhoidon tasosta ja option käytöstä.

4 TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

4.1 Tavoitteiden asettaminen

Toimintavuodelle on hyväksytty toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet päävastuualueelle tulosalueittain. Toiminnalliset sitovat tavoitteet on asetettu talousarviossa neljästä eri näkökulmasta: asiakas, prosessit ja rakenteet, talous ja henkilöstö. Talousarviossa 2023 ja taloussuunnitelmassa 2023-2025 sitovuustasoksi on määritelty tulosaluetasoiset nettomenot (toimintakate). Investointiosan sitovuustaso valtuustoon nähden on hankekohtaiset investoinnit.

4.2 Käyttötalouden taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Tarkastuslautakunta on arvioinut toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista tilinpäätöksessä esitettyjen talouden toteutumatietojen ja mittareiden avulla.

Yhteenveto talousarviossa 2023 asetettujen mittareiden toteutumisesta tuloyksiköittäin on esitetty alla. Tarkastuslautakunnan arvion perusteella n. 72 % asetetuista mittareista toteutui. Arvioinnissa tarkastuslautakunnan arvion mukaan osin toteutuneet mittarit (keltainen väri) on painotettu toteumakertoimella 0,5.

Mittareiden toteutuminen

Tulosalueet	Mittarit kpl				Ei voitu arvioida	Mittareiden tot. %	Määrärahan tot. %
Demokratiapalvelut	2	2				100	92
Hallinto- ja kehittämispalvelut	14	7	3		4	50	88
Työllisyyspalvelut	EI MITTAREITA						99
Perusterveydenhuolto ja erikoissairaanhoido	EI MITTAREITA						75
Esi- ja perusopetus	8	8				100	94
Keskiaste ja muu koulutus	3	2	1			66	87
Kirjastopalvelut	7	3	3	1		50	112
Vapaa-aikapalvelut (nuoriso ja liikunta)	14	12	2			86	89
Varhaiskasvatus	3	1	1	1		50	101
Hyvinvointialan investoinnit	4	4				100	84
Joukkoliikenne	2	2				100	87
Suunnittelu ja mittaus	2	1	1			50	67
Kiinteistöt	3	1	2			33	108
Kunnallistekniikka	8	8				100	104
Aluelämpöverkosto	2	2				100	16
Ruokapalvelut ja siivous	6	3	3			50	72
Rakennusvalvonta	4			4		0	57
Pelastustoiminta	1	1				100	
Ympäristöterveydenhuolto ja ympäristönsuojelu	2	2				100	100
	85	59	16	6	4	73	

Yleinen kehitys

Inflaation sekä yleisen korkotason nousu on vaikuttanut voimakkaasti Suomen talouteen. Kymenlaakson maakunnalle haasteena on lisäksi väkiluvun jatkuva heikkeneminen, myös Pyhtään asukasluku on jatkanut laskuaan vuoden 2023 asukasluvun ollessa 5 064 asukasta (ennakkotieto) verrattuna 5 117 asukkaaseen vuonna 2022. Muuttoliike on ollut positiivinen, mutta luonnollisen poistuman ja syntyvyyden suhde on johtanut kielteiseen asukasluvun kehitykseen.

Työttömyysaste oli vuoden lopussa 11,1 %. Työttömyysaste heikkeni vuoden takaisesta 1,2 %-yksikköä. Kymenlaakson työttömyysaste vuoden lopussa (13,3 %) oli edelleen jonkin verran maan keskiarvoa (11,2 %) suurempi.

Tonttien myynti oli hidasta vuoden aikana, mutta piristyi kuitenkin vähän edellisestä vuodesta. Asuinrakentamiseen tarkoitettuja tontteja myytiin 4 kappaletta.

Hyvinvointialueuudistuksen myötä kunnan toimintakulut pienenivät 54,5 %, samalla kunnan verotulot ja valtionosuudet pienenivät. Tilinpäätöksen tietojen perusteella kunnan toimintakulut kasvoivat vain 0,1 % edellisvuodesta, kun hyvinvointialueuudistuksen vaikutukset eliminoidaan. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan tätä voidaan pitää hyvänä suorituksena, etenkin kun huomioidaan yleisen kustannustason nousu sekä kunta-alan yleinen palkankorotus tilikauden aikana.

Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset

Joukkoliikenteelle asetetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet on saavutettu. Joukkoliikenteen käyttäjämäärän ja palvelutason kehitykseen ei ole otettu tilinpäätöksessä kantaa. Kuinka kunta voisi kehittää joukkoliikennepalvelun tehokkuuden mittaristoja?

Rakennusvalvonnan tavoitteissa jäätiin budjetoiduista talouden suhdannevaihteluiden vuoksi.

Lautakunta on huolissaan hyvinvointivajeen tasapainottamisesta ja kiinnittää erityistä huomiota nuorten kasvaneeseen pahoinvointiin ja päihdemyönteisyyden kasvuun nuorison keskuudessa.

4.3 Investointien toteutuminen

Investointimenot toteutuivat lähes talousarvion mukaisina. Investointeja tehtiin 2,10 milj. euroa, kun talousarviossa suunniteltiin 2,16 milj. euron investointeja. Toteuma-astetta 97 % voi tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan pitää hyvänä.

Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset

Investoinnit ovat toteutuneet enimmäkseen suunnitelman mukaisesti ja toteuttamattomien investointien peruste on ollut selkeä.

4.4 Kunnan talous

Hyvinvointialueuudistuksen myötä kunnan tuloveroprosentti leikkautui 20,75 prosentista 8,11 prosenttiin tilikaudelle 2023 ja verotulot pienenivät 43,6 prosenttia. Verotuottojen muutos ei ole suoraan vertailukelpoinen kunnallisveroprosentin muutokseen, sillä ne sisältävät myös muita veroja. Valtionosuudet pienenivät 48,5 % niin ikään pitkälti uudistuksesta

johtuen. Toimintatuotot pienenevät 0,93 milj. euroa edellisestä vuodesta, johtuen kerta-luontoisista eristä.

Kunnan toimintakulut puolestaan pienenevät 54,5 prosenttia edellisvuodesta uudistuksesta johtuen.

Vuosikate parani +4,6 milj. euroon edellisen vuoden +2,6 milj. eurosta, tilikauden poistojen ollessa -1,5 milj. euroa voidaan todeta, että vuosikate kattaa poistot ja mahdollistaa tulevia investointeja tulo-rahoituksella. Tilikauden tulos on ylijäämäinen +3,0 milj. euroa, jota voidaan pitää erittäin hyvänä. Kunnan lainakanta (sis. vuokratuotot) pienenevät 2,2 milj. euroa edellisestä vuodesta ollen 11,8 milj. euroa tai 2 327 euroa per asukas maan keskiarvon vuonna 2022 ollessa 4 356 euroa per asukas. Tilikauden tuloksen myötä kertyneet ylijäämät ovat 8,35 milj. euroa taseella 31.12.2023.

Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset

Tarkastuslautakunta on tyytyväinen kunnan vahvaan tulokseen, mutta toteaa kuitenkin, että kuntatalous tulee tiukkenemaan tulevina vuosina, joka myös on todettavissa kunnan taloussuunnitelmasta vuosille 2024-2026. Tämän takia on tärkeää jatkossakin panostaa toimiin, jotka tehostavat toimintaa, jotta kunnan talous pysyy kuntalain mukaisessa tasapainossa.

5 HENKILÖSTÖ

Henkilöstön kokonaismäärä kasvoi kolmella vuodesta 2022. Kunnan palveluksessa oli tilikauden päättyessä 162 henkilöä, joista vakinaisia oli 123 ja määräaikaista 39. Sairaudesta johtuvia poissaoloja kertyi koko henkilöstön osalta keskimäärin 16,5 päivää / henkilö. Edelliseen vuoteen verrattuna sairauspoissaolot kasvoivat 1,3 päivää/henkilö. Tavoitteeksi oli asetettu 10 päivää/henkilö, joka jäi toteuttamatta.

Kunnan sairauspoissaolot olivat laskevassa trendissä vuoteen 2021 saakka, vuonna 2022 poissaolot kasvoivat merkittävästi ja ovat vuonna 2023 kasvaneet edelleen. Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan vuonna 2022 sairauspoissaolot Suomen kunnissa keskimäärin nousivat, käytännössä koronapandemiasta johtuen. Vuonna 2023 koronarajoitukset eivät enää ole vaikuttaneet tilastoihin, henkilöstökertomuksessa todetaan, että eniten sairauspoissaoloja aiheuttavaksi diagnoosiryhmäksi nousivat mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt. Vaikka trendi noudattaa kansallista kaavaa toteaa tarkastuslautakunta asian huolestuttavaksi ja esittää että trendin juurisyihin pyritään pureutumaan.

	2019	2020	2021	2022	2023
Koko henkilöstömäärä	164	157	160	159	162
Vakituinen henkilöstö	122	118	119	121	123
Määräaikainen henkilöstö ja sijaiset	42	39	41	38	39
Henkilöstömenot/asukas	1 388	1 367	1 464	1 483	1 588
Asukkaat/vakituinen henkilöstö	42,6	43,5	43,0	42,3	41,2
Asukkaat/koko henkilöstö	31,4	32,7	32,0	32,2	31,3
Naisten suhteell. osuus henkilöstöstä	81,7	81,5	80,0	80,5	79,6
Koko henkilöstön keski-ikä	49	47	47	48	48
Sairauspoissaolopäivät/henkilö (työpäiviä)	15,2	11,3	9,9	15,2	16,5
Sairauspoissaolopäivät (työpäiviä)	2 491	1 781	1 579	2 420	2 674
Ostetut koulutuspalvelut €	23 147	42 996	39 230	61 115	81 606
Käydyt tuloskeskustelut %	100	100	100	100	100
Liikunta- ja kulttuurietu €	8 320	8 048	15 457,24	25 800	18 710

Vuonna 2023 vanhuuseläkkeelle tai työkyvyttömyyseläkkeelle jäi kaksi henkilöä. Pyhtään kunnassa lähivuosina eläköitymisiä tapahtuu 3-5 vuosittain. Ennuste on suuntaa antava, koska henkilöstöllä on vapaus päättää joustavasti eläköitymisestään.

Työnantajan on huolehdittava siitä, että se pystyy rekrytoimaan tarpeeksi ammattitaitoista työvoimaa pystyäkseen tarjoamaan kuntalaisille lain edellyttämät palvelut myös tulevaisuudessa. Lisäksi työnantajan on pyrittävä huolehtimaan ns. hiljaisen tiedon siirtämisestä eläköitymistien yhteydessä.

Pyhtään kunnassa toteutettiin uudenlainen Siqni-työtyytyväisyyskysely alkuvuodesta 2023 sekä kehitystä seuraava Siqni Trend -kysely syksyllä 2023. Uudenlaisen kyselyn käyttöönoton päätavoite oli työntekijäymmärryksen lisääminen. Kysely koettiin onnistuneeksi, myös vastausprosentti nousi. Kokonaistyytyväisyys oli sekä alkuvuoden että syksyn kyselyissä erittäin hyvällä tasolla, mutta syksyn seurantakyselyssä voidaan todeta, että keskiarvo nousi hieman, mutta kokemus kokonaistyytyväisyydestä jakautui hieman alkuvuoden kyselyyn verrattuna.

Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota koulutuspalveluiden ostoihin, jotka ovat vuodesta 2021 tuplaantuneet ollen tilikaudella 2023 81,6 tuhatta euroa.

Tarkastuslautakunta on erittäin huolissaan kunnan sairauspoissaolojen jatkuvasta kasvusta. Yhä isompi osa sairauslomista johtuu mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöistä. Millä tavalla kunta voisi paikallistaa sairauslomien juurisyytä ja ehkäistä näiden syntymistä?

6 YHTEENVETO

Tarkastuslautakunta katsoo edellä kerrottuihin tarkastushavaintoihinsa perustuen, että valtuuston hyväksymät tavoitteet on riittävässä määrin saavutettu. Tarkastuslautakunta kuitenkin esittää, että talousarvion toteutumiseen, tavoiteasetantaan ja tavoitteiden mitattavuuteen ja seurantaan kiinnitetään edelleen huomiota. Strategian toteutumisessa tulee pyrkiä mahdollisimman yhdenmukaiseen arviointiin.

Tilikauden tulos oli vahva ja kunnan taloustilanne on kohtuullisen hyvä. Tulevina vuosina taloustilanteen ennustetaan kuitenkin tiukkenevan, tarkastuslautakunta suosittelee, että tiukkenevaan talouteen reagoidaan proaktiivisesti, jotta talouden tasapaino säilytetään myös tulevina vuosina. Kunnan muuttoliike on edelleen ollut positiivinen, myönteisen kehityksen ylläpitämiselle on jatkossakin keskeisessä asemassa riittävä tonttitarjonta, työpaikkojen tarjonta ja riittävä palvelutaso.

Tarkastuslautakunta esittää valtuustolle, että lautakunnilta ja toimialoilta pyydetään vastineet arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin, selvityspyyntöihin ja suosituksiin sekä ilmoittamaan niistä kunnanvaltuustolle ja edelleen tarkastuslautakunnalle marraskuun loppuun mennessä.

7 ARVIOINTIKERTOMUKSEN ALLEKIRJOITUKSET

Pyhtäällä 15. päivänä toukokuuta 2024

Reijo Yrjölä
puheenjohtaja

Marko Kujala
varapuheenjohtaja

Erkki Huhtinen
jäsen

Camilla Björkqvist
jäsen

Virpi Siintoharju
jäsen